

El disseny de la ciutat: de la idea a la concreció –reflexions per a un debat obert–

Fc. Xavier Castells

Aquesta Comunicació vol ser coherent, basant-me amb una concepció meua de la política, com a gènesi primigènia dels pactes més òptims, cara a la presa de decisions, amb poca aversió al risc, que comporten la gestió concatenada i programada d'accions reals, aplicades en el context d'un entorn sistèmic, de persones –aspecte social–, territori –entès com a suport natural, sigui sòl, o subsòl–, altres entorns naturals de subsistència humana –aigua, aire, etc.– i el que en podrien catalogar com a entorn artificial, és a dir, el fet, construït per la força de les idees i voluntat de l'afer cooperatiu dels humans, amb la meua anterior “Tres reflexions per a un debat obert”, del propi dia 15 en el que vàrem efectuar la 6a sessió: “La vida política a la ciutat”.

Per no allargar-me, i si ho considereu oportú, us convido a llegir-la i debatre-la obertament, tal com en ella ho deixo expressat.

De la meua concepció de la política anteriorment definida, ja en podem extreure un fet conclusiu per debatre: **a la prèvia decisió i acció humana hi ha d'haver una pre-concepció ideal del que es pretén de fer –de vegades ignorant les pròpies limitacions: recursos, espais naturals-territorials i el factor temps, entre d'altres–.**

Segurament d'aquesta premissa en podríem defensar, amb cert èxit argumental, **el naixement del concepte de disseny** –sense massa tecnicismes ni distorsions que comporta la professionalitat de la seva aplicació constant clar..., com realment ens passa en totes les professions, arts, oficis, etc., que per l'acció constant de determinats coneixements acaben pervertint el seu sentit i aplicació original i/o primigènia–, el qual, pel que s'ha manifestat entreparèntesi, té la pèrdua d'originalitat quan ha de ser aplicat a la realitat: **amb persones –distintes del creatiu/idealitzador– medis, recursos, eines, instruments, tecnologies, finalitats, etc., etc., concretes –ja enunciat abans...–.**

A partir d'aquests arguments –ja sabeu que quasi bé sempre estic disposat a donar la raó, prefereixo, si puc, quedar-me amb la solidesa dels arguments fonamentats aprehesos o de *motu proprio*...– és quan sento una certa prevenció al que s'entén des de fan uns anys ençà per disseny de les ciutats –com si fos una assignatura més de la carrera–.

Tots sabem que *mass media* obliguen.. i, a més, penso que.. tampoc els professionals del tema els interessa massa que hi prenguem postures amb arguments, al quedar-hi barrejat, en el concepte disseny quelcom d'artístic, de creació, etc. –com ja he apuntat abans–, d'aquesta manera podíem dir que aposten per la llibertat de crear,... legítim, evidentment, i més perquè hi aposto personalment per aquest tarannà, de sempre,... però, **no podem oblidar que estem en el context sistèmic de la cosa pública, la ciutat, etc., i que, per tant, per la concepció que he donat de la política, entrem de ple en el que de manera planera, la millor, haig de recordar: del dit al fet, hi ha un bon tros.**

Aquest bon tros és el que en representa, en forma de metàfora, totes les restriccions reals (territori, entorn global, recursos, medis, context històric, corrents socials, actuacions i pactes de les forces polítiques i dels agents socials, la pròpia població urbana o no que, com bé saben els sociòlegs, sempre es manifesten, obertament, canalitzadament o amb silenci dialogant, en el seu si, cercle d'amistats, de contactes quotidians amb d'altres, als transports públics, al comprar, etc., etc.) a les abstraccions/idees de disseny de les ciutats.

Jo hi aposto en ferm, però sense perdre de vista aquesta realitat restrictiva, que podem superar i superem per medi de moltes accions cooperants de tothom –amb o sense representació a les Institucions amb poder de decisió, constituïdes aquestes per persones a les que els seus conciutadans, nosaltres, hem atorgat, votant, la nostra confiança i delegació d'actuació per prendre decisions polítiques i d'altres– i per un concepte bàsic de gestió d'aquesta realitat sistèmica: la planificació activa –amb *feed-back* constant–, tant en el terreny de la cosa pública com en el sector privat i mixt.

És més que possible que en aquestes decisions del disseny de les ciutats, aquests tres sectors anomenats entrin en el conflicte típic d'interessos, no en va el territori ha esdevingut un be escàs i per tant molt car –per la falta de planificació a llarg termini o, el que pot ser pitjor, per la incoherència de no posar-se d'acord, negociar en termes d'un enfocament sistèmic de tot el territori i no solament de l'immediat, ah..! especulació a curt termini... pa per avui, pocs,.. gana per demà, molts..., ja ho comprovem, no?, preus dels habitatges, connectivitats en base al trànsit rodat, etc., arreu.. Per més que com a disseny de maqueta, les ciutats són fotogràfiques, és a dir, poden optar a certs premis internacionals, ser més vistes, visitades, turisticades, perdoneu el terme!, ... però la realitat és la que és..., i ho deixo pel debat obert:

- Qualitativament,... hi vivim més bé? –individual i col·lectivament–
- Ens hi identifiquem més amb ella? –la ciutat, el poble–
- Hi trobem més valor afegit facilitador dels nostres quefers diaris?
- Amb el disseny aplicat... ens hi trobem més confortables? –aquesta sensació de confortabilitat social/ciutadana, cada vegada és més valorada a nivell ciutadà–
- Com les enquestes qualitatives, de tipus-metodologia Delphi, detecten entre els diferents grups socials, les diferents zones estratificades, majoritàriament per nivells de renda familiar o d'altres nuclis de convivència cooperant disponible, pels serveis oferts, de tot ordre, públics, privats, associacions, a gent gran, etc.
- Per què hi trobem tants desequilibris de disseny aplicat i tantes barreres urbanístiques, ja sigui a zones anomenades noves o en les de tradició històrico-velles, inclús en les de reconversió i esponsorització urbana –en definitiva guanyar espai i aire pels conciutadans–.
- Estandardització per estalviar i pressupostos públics d'inversió i despesa de manteniment del que en podríem dir objecte de disseny... quina relació hi ha, quins criteris i com s'apliquen en la nostra ciutat?
- N'hi ha prou amb l'acció de govern, en general, per aprovar el disseny que apliquen a les nostres ciutats? –Control i Seguiment...–